

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— 4.50
za pol leta . . . 6.— 9.—
za vse leto . . . 12.— 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *„Sprejemstvo“* ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije se prate poštino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

Hrvatski odziv.

Na poziv mariborskega lista „Südsteierische Post“ (Glej izdanje „Edinosti“ za petek dne 8. maja t. l.), da naj bi Hrvatje čim preje uredili svoje domače stvari in malenkostne prepire, da bi mogli potem postati narodovoditelj Jugoslovanom avstrijskim — odzvala se je „Hrvatska domovina“ posebnim člankom. Zmisel izvajanj zagrebškega lista je nastopni:

Ideja hrvatsko-slovenske vzajemnosti se razvija čim lepše in donša v praksi — pogledajmo le Istro — najlepšega sadu. Članku v „Südsteierische Post“ je pripisati precej važnosti, ker je ta list kolikor toliko v zvezi s klubom, ki je zopet v zvezi z avstrijsko vlado. To je važno z ozirom na okolnost, da se v Avstriji nenavadno spreminja situacija, da se take spremembe snujejo izza kulis in da se dotične osebe, ki imajo roke vmes, drže skrbno skrite. Mogoče je torej, da je omenjeni članek štajerskega lista došel iz peresa moža, ki vidi ga kulise.

Vsakako pa ga je moral prisiliti jako važen razlog do poziva, naj se narod hrvatski postavi na stališče državnega prava. In res je omenjeni list sam navel tak gotovo prevažen razlog: Hrvatje in Slovenci morajo delati vsemi silami na to, da jih ne zaloti nepripravljene trenutke preustrojstva monarhije. Ako že člani Hohenwartovega kluba govore o takem preustroju, naglašuje posebno, da se bliža konec centralizmu, potem si moramo misliti, da imajo važnih vzrokov za to.

Stranka prava je naglašala od prvega začetka, da imajo Slovenci najboljšo oporo v Hrvatih, a istotako je naglašala, da brez svobodne volje Slovencev ni mogoče tako jedinstvo, ki bi služilo sreči naroda. Svobodna volja, izražena svobodno, to je ono, na kar polaga važnost stranka prava. Saj bi bili slepci ali nevedneži, ako ne bi vedeli že iz zgodovine, da le zveze ob obojestranski enakopravnosti in svobodni volji imajo pravo in trajno vrednost, da le take zveze morejo delovati bratsko ljubavjo. Stranka prava snubi že nad trideset let roko lepe Slove-

nije, s kjo hoče vezati svojo bodočnost in s kjo bi rado delila vse ono, kar ima narod hrvatski.

Vedeli smo, da monarhija ne more ostati večno v položaju, v kojem je sedaj; zato smo se iz srca razveselili znakov, da tudi Slovenci uvidevajo potrebo, pripravljati se na bodoče dogodke da nas isti ne zalote nepripravljene.

Hvaležni smo, da se je onkraj Sotle tudi v konservativnih krogih jelo uvaževati hrvatsko državno pravno kakor jedino sidro napredka in ukupnosti. O razpadu Hohenwartovega kluba bode prilika, sicer že kasna da se vsi hrvatski in slovenski zastopniki združijo v jeden klub s programom, slonečim na državnem pravu. Tak korak bi nas še bolj uveril o iskrenem mišljenju konservativcev.

„Hrvatska domovina“ zatrjuje slednjič, da hoče uvažati poziv na zjedinitve hrvatske opozicije. Saj načelne razlike ni nikjer, ampak so le osebnosti provzročile sedanji razdor. Bratja Slovenci naj bodo uverjeni, da ves narod hrvatski hrepeni po slogi. Isto tako naj pa se tudi med Slovenci zasnuje živa agitacija za ukupne interese. Saj imamo v Istri v tem pogledu krasen vzgled, ki je gotovo vreden posnemanja.

Pripravljajmo se! Le željno bodemo pričakovali — tako zaključuje zagrebški list — poročila iz slovenskih dežel, kako se tam dela v tem pogledu. Kolikor več storimo, tem več pridobi naša ukupna stvar, kajti drugače ne bode ni zjedinitve Slovenije, ni zjedinitve Hrvatske.

Imponovati moramo skupni državi v važnem času in zato je sloga naše geslo. Naprej zastava slave! —

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 13. maja 1896.

Dopolnilne volitve v Istri. Danes smo prejeli nastopno brzojavko iz Podgrada: Borba trajala do 5. ure zjutraj. Naša zmaga sijajna!

Slava temu sicer siromašnemu, a poštememu in zavednemu narodu! Slava pa tudi vrlim voditeljem! Slovenci! vzgledujte se, koli trdni in nepremagljivi smo, kjer so prvaki — zložni! —

prihoda onega, ki jej je prisezal, da jo ljubi, da je ne pozabi nikdar in katerega je tudi ona — no kaj bi tajila — včasih malo rada pogledala.

Zahajala je često k potoku, kjer se je zaglobljala v spomine.

Naslednjega leta se je pripodilo prav obilo gospode na Mlaški grad. Bili so večinoma isti, kakor lani; samo mesto poročnika Kūcsi-ja je prišel postaren gospod. Baron Listha je bil prav tak, kakor lani. Dana ga dolgo nikjer ni mogla zasačiti na samem, na večer pa je ni obiskoval, kakor prejšnje leto. To je bolelo drobno stvarico in sedaj še-le si je začela domišljati, da je prevarjena, uničena. To je bila strašna misel za deklico, itak že trpečo strašne dušne bóli. On pa je tudi nekaj slutil in zato se je kaj rad izogibal takih krajev, kjer je mislil, da se lahko srečata. Skoro mesec dnij je že bival baron Lista na Mlaškem gradu, a Dana videla ga je samo enkrat, ko se je peljal skozi vas.

Prijaznega večera, kakor pred letom dnij, pa ga je čakala nalašč ob studencu, z otrokom v naročju. Ni se prevarila. Po poti iz gozda prikoračil je polagoma baron, prav isti baron Listha, ki je

kjer delujeta roka v roki duhovščina in posvetno razumništvo.

Shod v Jelšanah. I. resolucijo, vsprejeto na shodu v Jelšanah in objavljeno v zadnjem izdanju našega lista, treba popolniti v toliko, da se je glasila na svršetku: „... ter protestuje odločno proti brutalnemu postopanju italijanske večine deželnega zbora nasproti hrvatskim in slovenskim zastopnikom.“

Državni zbor. Poslanska zbornica je nadaljevala včeraj razpravo o davčni preosnovi in sicer o členih IV. do XII. Med drugimi sta govorila tudi poslanca Robič in Pfeifer. Finančni minister je oporekal bojazni, kakor da bi namerovala vlada izdati naredbo nasprotno temu zakonu; večina prebivalstva po deželi, vsakako pa mali posestniki, ne bode plačevalo dohodarine. Ta zakon ne ustvarja novih dohodkov za državo. O obdavčevanju branilnic postopalo se bode blago z ozirom na koristi občin. Minister nima nič proti temu, da se polovica prebitka na dohodarini odkaže deželam. Poslanec Kaizl je predlagal, da naj bi oni, ki imajo nad 1000 gl. čistega katastralnega dohodka, ne bili deležni odveze na davku; sicer pa naj bi se odveze razdelile v tri razrede.

Tudi gosposka zbornica je imela včeraj sejo. Vršilo se je prvo čitanje volilne preosnove, pri čemer je naglašal ministerski predsednik, resnost, vnemo za vršenje svoje dolžnosti in požrtvovalnost vseh strank poslanske zbornice. Ta načrt se je izročil odseku 15 členov. Zbornica je rešila na to v drugem in tretjem čitanju eksekucijski red, uvajevalni zakon, ter zakone o odpisovanju davka na stanarino v slučajih, da je najemina neiztirljiva, o olajšavah glede pristojbin v zadevah poslov, in slednjič o uravnavi obsega in opravičenja nekotnih trgovinskih obrti na drobno.

Občni zbor „šulferajna“ v Brnu. Tukajšnjemu nemškemu listu poročajo iz Brna, da delajo tam velike priprave za slovesnosti, ki bodo letos o Binkošti povodom glavnega zborovanja nemškega „šulferajna“. Tržaški „konservativni“ nemški list dela nekako propagando za to zborovanje s tem, da naglašala, da dobé vsi zunanji udeležniki

pred letom prisezal na življenje nesrečni Dani. Pogledal jo je in osupnil. Vendar pa se je hitro opogumil, taki plemenitokrvni gospodje so kaj trdosrdni. Hotel je dalje.

„Teb — vas sem čakala, gospod baron!“ ogovorila ga je pogumno Danica. Stegnila je roki z detetom proti njemu, češ, ta naj govori!

„Tako . . . e, kaj mi imaš povedati?“ vprašal jo je nesramno baron. Ledeno-mrzlo jo je zrl, da se je pričela Dana tresti po životu.

„Temu-le ste oče, skrbeti morate za njega. Vaš sin je in potem takem tudi plemenite krvi. Nič se ga ne sramujte, saj se ga tudi njegova mati ne sme, katero ste vi uničili, pogubili.“

(Konec prih.)

Moderni poljski roman.

(Henrik Sienkiewicz.)

(Konec.)

Tak je H. Sienkiewicz. Realist. On ostro opazuje, dasi z diskretnim pogledom — on ima pripovedovalen dar, kakor n. pr. Maupassant, nedostaje mu pa poguma, onega poguma, s ka-

PODLISTEK.

Plemenita kri.

Slika. — Spisal Srečko.

(Dalje)

V materini glavi se je posvetilo nekaj čudnega, dobila je v kratkem priliko se o tem tudi prepričati. Predno je zima pobrala kopita, so se godile čudne reči pri Grabljevih. Danice ni bilo videti nikjer. Matí pa je hodila okrog hiše zamišljena, potrta, klicala je kokoši in jim nasipala zrna. Na večer pa se je ena njih ločila s tega sveta. Hudomušni ljudje so delali svoje zlobne dovtipe, a v hiši Grabljevi naselili sta se huda žalost in — sramota; pogažen je bil cvet nedolžnosti Plemenita kri je pustila žalosten sled za seboj.

Zopet je bila tu vesela pomlad, kakor pred letom. Vsa narava obudila se je na novo delo in se oblekla v zeleno obleko. Ljudje so se jeli veseliti in se pripravljali na delo. Edina oseba na Mlaku je bila Dana, kateri ni donesla nikakega veselja probujajoča se narava. Živela je jedino le svojemu otroku. S strahom v srcu je pričakovala

sedeže zastonj, ako se prijavijo pravočasno. Vspored „slavnostne“ predstave, ki bode povodom tega „glavnega“, občega zborovanja vseh pangermanov, je sestavljen zeló — „prefrigano“, kajti v prvi vrsti so pogodili pangermani, da treba vendar — vsaj mimogredé — nekoliko ozira jemati tudi na Avstrijo, ker je že nesreča hotela, da leži Brno še danes na avstrijskih tleh. Ni bilo torej drugače nego da so stavili na program kakor prvo točko nekako „Jubel-Ouverture“, slavnostno skladbo, ki završuje z velečastnimi akordi cesarske pesni avstrijske. No, izvestni gospodje Germani so že toliko samozatajevalni, da pogoltnéjo tudi to točko, ki je stavljena na program iz zgolj „Anstandsücksichten“; zato pa bodo plavali — nekako v odškodnino — ob ostalih točkah v rajskem veselju, kakoršnega daje svojim izvoljencem le „Walhalla“. Tu bode cela vrsta živih podob, temelječih na „Deutscher Sang und Sage“ (nemški pesni in pravljici), posebnim ozirom na Moravsko. Ubogi car Velike Moravske, Svato pluk, obrne se v grobu, ako mu koja vilenica prinese vest o „Deutscher Sang und Sage“ na — slovanski Moravski! Ker je pa obično v Germanih, da hranijo svoj „trumpf“ za zadnji trenotek — „Das Gute kommt zu allerletzt“ — tako so tudi v tem vspredu prihranili „najboljšo“, najznačilnišo točko kakor zadnjo, in ta točka bode živa podoba: „Das deutsche Lied“. Ob vstopu torej: par akordov avstrijske cesarske pesni, — notri pa, v velikem šulferajnskem panorami, pangermanska pesen „Das Deutsche Lied“. . . . Und was dazwischen liegt . . . ? In vse to v deželi, kije po dveh tretjinah slovanska!

(Zdaj pa sem res radoveden, kako bi bilo, ako bi veliko-skupščinarjem družbe sv. Cirila in Metoda kedaj prišlo na misel, da bi zapeli — rusko himno?! Vsikdar radovedni stavec.)

(O d g o v o r radovednemu stavcu: Ob toliki radovednosti imeti bi morali tudi toliko bistrou nosti in fantazije, da bi imeli živo pred očmi, kako bi bilo v tem slučaju: v šulferajnu združeni, krivonosni in skrivljenogati „patrijotje“ izvlekli bi hitro iz zaprašenih kotov — kjer sicer leži zapuščena in pozabljena — ter si nadeli svojo „avstrijsko“ opravo, vzeli bi v roko svoje kopje in vihrajočimi zastavami in hrupom in vriščem bi šli v boj proti — mlinom na veter, pardon: proti ruskemu rublju in ruskim intrigam; a od druge strani bi izvestni slovenski patrijotje istotako junaski prijeli zavezniška istemu ruskemu rublju — naše sokolstvo. Vsakako bi bil ta prizor zgodovinskoimeniten, ko bi „najčistejše katoličanstvo“ sopihalo in se potilo za — šulferajnski protestantizem in za krive nosove.

Preveč jeziti bi se pa ne smeli naši velikoskupščinarji na izvestne slovenske patrijote tam ob zeleni „Soči“ radi takega — krivega tolmačenja, kajti doslednost je vendar le lepa reč in gospodje so res dosledni v tem, da vidijo več nevarnosti za katoličanstvo v jedini sami Rusijo ne sramoteči besedi ali pa v koji — sokolski srajci, nego pa v dejstvu, da ob dosedanem sistemu gospoduje v Avstriji židovstvo z vsem svojim mogočnim arzenalom

terim Maupassant osvežuje srce. Seveda, S. piše za poljski publikum, ki je silno morálen ter se ne malo huduje nad Francozi; S. dela so izišla v spoštljivih, konservativnih listih in revijah. S. sam graja Zolo kar najostrejšje . . . S. slika objektivno. V njegovih delih odseva valovanje moderne poljske žizni. A ne povsem! S. si ogleduje svoj čas, a često ga ne ume, in njegova psihologija ga pusti mnogokrat na cedilu. Zato pa ne nastopa v S. delih nikjer močna, moderna individualnost, ki se svetu in okolici trmoglavo po robu postavlja; nikjer ne najdeš poguma, velike strasti. . . Pa morda vsaj v ljubezni? Ne, ženske, s katerimi simpatizuje S., so pasivne in (duševno) jako omejene nature, poznajoče le dolžnosti. . . Njegova dela niso „pohujšljiva“, saj pridigujejo dobro malomestne idejale. . . S. filozofuje, a filozofije nima, to pa je njegova glavna napaka. Njega nosi čas. Dandanes je seveda Neochrist. . . Mi — Poljaki — smo vajeni zahtevati od svojih pesnikov utelešenje idej, ki nas vodijo. Zato pa povprašuje mladina: kaj nas briga vsa ta filisterska družba, ti slabiči, te nevedne ženske? Mi želimo videti v umestni obliki ono, kar nas giblje in veseli!

neizprosnega kapitalizma, med tem ko zida protestantska ideja velikonemška svoj veliki most od baltiškega do morja adrijanskega.

Kdo bi neki mislil na take lapalije, kadar čuje — pardon, kadar meni, da čuje zvenket kakega ruskega rublja, ali pa vidi celó, kako se kje rdeči kaka — sokolska srajca. Ured.)

Čudni so zares odnošaji v naši mnogojezični, raznaronodnosti Avstriji. Nedavno je češka vlada na protest peščice Nemcev prepovedala izlet čeških Sokolov v Češke Toplice, češ, Nemci se bojé izzivanj, ki jih utegnejo provzročiti ti strašni češki telovadci, a sedaj, ko nameruje „Šulferajn“ izzivati vse moravske Slovane, hoté prirediti veliko pangermansko demonstracijo v glavnem mestu slovanske Moravske, sedaj — ne boji se nihče, ne izzivanja, ne pretefov, ne uboja, ne boji se — ničesar! . . . To je tista slavna dvojna mera. Bog ve, ali so jo poslali na milenijsko razstavo?!

Dunajski antisemitje so imeli včeraj velik shod. Došlo je toliko udeležencev, da jih je moralo mnogo oditi. V svojem govoru je naglašal dr. Lueger, da o njegovi avdijenci pri cesarju ni bil navzoč nikdo drugi. Kar je bilo prijavljeno o tej avdijenciji, je resnično, toda to še ni vse. Govornik pa se ne smatra pooblaščenega, da bi poročal o tem, kar se je govorilo družega.

Položaj na otoku Kreta se slabša. V zadnjih dneh se je dogodilo mnogo umoritev. Turška vlada nameruje baje proglasiti obsedno stanje. Vprašanje pa je, da-li se da zboljšati stanje takimi ostrimi sredstvi, ali ne bi marveč sledila splošna ustaja proglašenu obsednega stanja. Saj smo videli v Pragi, da se je mladočeško gibanje prej ojačilo nego pa oslabilo v dōbi izjemnega stanja. — Jedinó sredstvo, ki more pomagati, je to, da Turčija izvede potrebne reforme, kakor jih zahteva krščansko prebivalstvo.

Italijanska poslanska zbornica. Včerajšnja seja italijanskega parlamenta bila je takó škandalozna, da bi se takega „parlamenta“ izvestno sramoval celó „kruti“ ras Mangaša, ako bi bil on predsednik — poslanske zbornice italijanske. Vsa seja ni bila drugo, nego osebni napadi, med sobna psovovanja poslancev, vrišč, hrup in malo ni manjkalo, da ni — došlo do pretepa. Ne smemo pa se čuditi razburjenosti gospóde, kajti na dnevnem redu bila je razprava o — poneverjenjih. Glavno ulogo, gledé osebnih napadov namreč, igral je v tej seji seveda neizogibni Imbriani. Rudini je potolažil že spočetka razburjene duhove s tem, da je obljubil objaviti v kratkem podrobna poročila o darovih, ki so bili došli za poškodovane vsled potresa v Siciliji in Kalabriji. Vsa zavijanja (tolmačenja?) ministerskega predsednika zvené tako, kakor da so bila vsa ta poneverjenja le „nepravilnosti v upravi“. V istem smislu zatrjeval je bivši državni niži tajnik za notranje stvari o tajnih zakladih. Vsa ostala seja ni bila družega, nego psovke sem, psovke tje, hrup in vrišč. Predsednik Villa je bil obupan; ni si znal pomagati drugače, nego da je dvakrat pretrgal sejo. Sledujoč je — v splošnem prepiru — zagrmel poslanec Galli Cavallotiju psovko: „ca-

— — — S. pa nam piše romane iz Neronovih časov, apologijo krščanstva, upodobljeno v zeló pobožni zaljubljeni povesti, topeči se v najčistejšem „idejalizmu“! Z nobeno besedo pa se ne dotakne socijalnih vzrokov, ki so bili povod razširjenju nove revolucionarne vere. Vse je tako lepo, tako čisto, tako dobro. . . Poljska kritika hvali jednoglasno Sienkiewicza, nihče si ne upa niti žgniti z besedico graje. . . Mi pa rabimo modernega pesnika, ki prikazuj in utelesuj naše življenje, naše boje, naše bolesti in naše upe. Tak pesnik seveda ne bi mogel pisati pod pritiskom ruske cenzure. . . S. priobčuje svoje romane v Varšavi. — S. je sam „trudna duša“, a ne upa si priznati tega. In da ni odkritosrčen, to je nesreča. S. je jako inteligenten umetnik — je-li pa med vodilnimi duhovi? Žal, da ne. . .

Isto, kar meni g. Szczeplanski o istiniti vrednosti slavnega stilista Sienkiewicza, isto, kar zahteva kritik od pravih „vodilnih duhov“ — menimo in zahtevajmo tudi Slovenci od svojih pisateljev, če hočemo napredovati. Nove oblike, nove smeri vzbujajo povsod

naglia matricolata*. Na to je navstal zopet strašem vrišč, in le prizadevanju raznih poslancev se je zahvaliti, da se nista Galli in Cavallotti takoj v zbornici jela obdelovati s pestmi. . . Večina poslancev je potem izišla iz zbornice.

Dobro bi bilo, ako bi ti „širitelji kulture“ poslali Meneliku stenografski zapisnik te znamenite seje!

Italija v Afriki. Omenili smo že, da italijanska vlada sedaj poskuša na vse kriplje, kako naj bi rešila ujete italijanske vojake. O teh prizadevanjih poročajo iz Rima jako zanimivo, malone senzacionalno stvar. To poročilo namreč pravi, da se gledé osvoboditve italijanskih ujetnikov z Menelikom pogaja angleški polkovnik Slade in sicer posredovanjem angleške kraljice. S tem bila bi torej pojasnena „tajna“ misija polkovnika Slade, o katerem so svoječasno trdili oficijozni (kakor smo zabeležili v našem listu), da pojde Slade iz „lastnega nagiba“ v Afriko, in so najodločniši zanikavali, da bi imel Slade koji nalog od svoje vlade. Ako se posreči polkovniku Sladi povoljno izvršiti svojo nalogo, potem da odpravijo italijanske ujetnike v Zeilo, angleško pristanišče ob Rdečem morju, daleč na jugu Eritreje, in iz Zeile še-le da jih pošljejo v Italijo.

Po našem menenju je prav lahko mogoče, da se Sladi posreči delikatna njegova naloga, kajti tudi Menelik ne prezira trdih tolarjev, posebno če mu jih prinašajo kar v tovorjih. Drugo vprašanje pa je, kakšno odškodnino bode zahtevala od Italije sebična Angležka za - se, kajti niti bivši manéver Angležev proti dervišem za osvoboditev Kasale, niti „posredovanje“ polkovnika Slade nista menda pojava zgolj poštvovalnega prijateljstva, kije goji Angleška do Italije.

Različne vesti.

Današnje večerno izdanje „Ednosti“ odpade zaradi praznika V nebohoda Kristovega. Prihodnja številka izide torej v soboto zjutraj ob navadni uri.

Prememba v vodstvu policijskega komisarijata okraja Št. Jakobškega. Policijski viši komisar, naslovni svetovalec pl. Fölsch, ki je vodil nad 20 let policijski komisarijat pri sv. Jakobu, umirovljen je vsled lastne svoje prošnje. Naslednikom pl. Fölscha imenovan je viši policijski komisar dr. Anton Mahkovec. Ta gospod je popolnoma vešč našemu jeziku, zbok česar beležimo zadovoljstvom to imenovanje.

Službeni „popravek“ gledé volitev v Motovunu. Včerajšnja „Adria“ javlja iz „najzanesljivišega vira“, da je popolnoma neosnovana (?) vest, ki so jo objavili „nekateri“ listi povodom občinskih volitev v Motovunu gledé dejstva, da ni bil dovoljen vstop v mesto onim volilcem, ki niso imeli legitimacije. „Adria“ trdi, da kaj takega ni odredilo ni okrajno glavarstvo v Poreču, niti volitveni komisar, namestništveni tajnik g. Lasciac. Ta netočna vest, pravi „Adria“, navstala je morda iz okolnosti, da je bil volitveni komisar ukazal orožnikom, da ne smejo puščati v mesto kakorkoli oboroženih ljudij, predno dotičniki niso pokazali

odpor in boj. Vsaki po svoje! Umetnik vsvarjaj, kritik pa presočaj! O načelih je itak vsaki prepir brezploden; saj kritika je vedno individualna, subjektivna, in često jo opovrže večina in — uspeh. . . Tudi ni še nobeno delo propalo resnično in za vselej, zato, ker ni bilo po ukusu sodobnikov. Nasprotno; marsikatero takih del si pridobi in vzgoji polagoma svoje občinstvo, ki je posled tem iskrenejše in pravičnejše. Šablona s svojimi obrabljenimi, a vedno uspešnimi sredstvi osvaja si vsakakor hitreje — maso, ki se hoče zabavati brez misli, maso, ki se tako rada joka, a še rajše krohoče, maso, ki natika s tolikim hrupom a tako lahko in ceno krinko moralnosti — . . . Pravi pisatelj pa ponosno odklanja vsa ona znana efektna sredstva, piše le po svoji glavi in svojem srcu ter se tolikanj bolj veseli svojega izbranega, naprednega, zaresno izomikanega in — mislečega kroga somišljenikov. Individualnost, istina, pravica ne gledé ni na desno ni na levo so mu norme, ne pa ukus reakcionarnih kritikastov in ploskanje množice. . . .

svojega dovoljenja za nošenje orožja, odnosno, predno niso odložili orožja. Ta naredba, nadaljuje „Adria“, pa se je izdala z ozirom na dejstvo, da so pred tremi leti o občinskih volitvah v Motovunu prihajali v mestece volilci in nevolilci, kakor vsakovrstni pijani ljudje, obroženi do zob (!), ki so potem povzročili znane izgrede, pretepe in ki so udrihali po volilcih. „Adria“, zaključuje svoje „poizvedbe“, konstatuje (seveda iz istega „najzanesljivejšega vira“), da o poslednjih občinskih volitvah za Motovun ni bil zabranjen vstop v mestece ne volilcem, ne nevolilcem, in da so orožniki zaplenili samo v enem u možu revolver, ker mož ni imel dovoljenja za nošenje orožja, a potem da dotičniku nihče ni branil vstopiti v mesto.

Na vsa ta izvajanja „Adrie“ prepuščamo odgovor našim poročevalcem o dogodkih povodom občinskih volitev v Motovunu. Naglašeno pa bodi že v naprej, da tudi naši poročevalci o tej stvari ljubijo — resnico. Za danes pa konstatujemo le jednostavno dejstvo, da sta oba takozvana „radikalna“ italijanska glasila tržaška neizmerno hvalila gospoda komisarja Lasciaca zaradi njegove „energijske“, ki jo je pokazal povodom občinskih volitev v Motovunu.

Shod volilcev v Šmarjah občine Pomjanske bode prihodnje nedeljo. Sklicatelj shoda je deželni poslanec, veleč. g. dekan Josip Kompare. Začetek ob 3. uri popoldne. Nadejamo se obile udeležbe od vseh strani občine pomjanske.

Telovadna akademija v Trstu. „Slov. Narod“ piše: V nedeljo, dne 2. t. m. priredil je „Tržaški Sokol“ v društveni telovadnici, akademijo. Prostorna dvorana je bila povsem napolnjena; številnost občinstva je pričala o simpatijah, katere si je „Tržaški Sokol“ v zadnjih letih pridobil in utrdil. Koj prva točka: nastop gojencev, pokazala nam je društvo na pravih potih. Nastopilo je v dvostopih 20 gojencev v starosti 16—6 let, ki so izvajali po taktu v 4 oddelkih proste vaje brez orožja z istočasnim gibanjem rok in nog v četrt in pol obratih. Te od češkega Sokolstva najbolj gojene vaje so največjega pomena za lepo gibanje in vnos človeškega života ter vplivajo, precizno izvedene, vedno prijetno na gledalčevo oko. Gojenci so izvedli, v številni najmlajša komaj nekaj pedi visoka sokoliča, te vaje jako dobro in brez pomote. Ni dvoma, da postane v teku časa iz teh gojencev krepak oddelek novih čilih Sokolov; iz oči žarelo jim je mladostno navdušenje in želeti je le, da se njih število čim bolj pomnoži. Iz teh gojencev vam ne vzrastejo nikdar izdajice lastnega naroda! Iz redovitega odstopa gojencev razvil se je v bočnih vrstah skupni nastop „Tržaškega Sokolstva“ k vajah s palicami. Vrsteč se, nastopilo je 21 telovadcev, 21 telovadkinj in 21 gojencev, skupaj 63 močij ob enem, ki so na točno določenih mestih izvajali s palicami četrt in pol obratno v 4 oddelkih slikovite vaje, precizno in burno odobravane od občinstva. V mogočem sokolskem monogramu izvršil se je prav krasno skupni odstop iz trikotne odhajajočih telovadcev in telovadkinj. Očividno je bila ta točka višek telovadnega uspeha. Hibe posameznikov v gibanju bile so tako neznatne, vaje tako lepo sestavljene in cela točka tako precizna izvedena, da je telovadnemu učitelju Nechronyju na tem le častitati. Po malem odmoru nastopili so ob enem na drogu, bradlji, k skoku, na konju in kozlu posamezni oddelki telovadcev, telovadkinj in gojencev, vrsteč se v primernih zmenah k različnim orodjem. Telovadci so postavili dva oddelka z 12 in 7 člani; poznala se je izvrstna šola, ki je storila več kot se je v tako kratkem času društvenega dela smelo pričakovati. V. g. dr. Rybařu in g. Čenčurju imata oba oddelka izvrstna predtelovadca, v slednjem pa tudi društvo smelega in bravuroznega telovadca. Nastop telovadcev k orodju in osobito odskoki in seskoki z očividno preveliko asistenco pa nam niso hoteli prav ugajati. Vaje so bile jako primerno izbrane ter najlepši dokaz za to, da se občinstva ne sme preveč razvajati z najtežavnejšimi vajami, ako naj postane telovadba vzgojevalna sila v narodu. Tudi naj ostanejo najtežje vaje vedno kot neka „piece de r sistance“ prihranjene na konec telovadbe, ako se noče gledalca s poznejšimi priprostejšimi vajami spraviti ob zanimanje. Oddelek II. — starejši gospodje — se je odlikoval po elegantnem izvajanju določenih vaj in zlasti nas

je veslilo mej telovadci videti starosto samega, g. dr. Gregorina. Telovadkinje slovenske bile so nov pojav slovenskemu svetu in gotovo ne najmanjši vzrok velikega zanimanja za akademijo. Svet je že tak, da hoče imeti vedno kaj novega. Lahko pa rečemo, da so nas brhke telovadkinje v svojih decentnih telovadnih oblekah z graciozno izvedenimi ne prav težkimi pa tudi ne prelahkimi vajami resnično presenečile. Na takov oddelek sme ponosno biti vsako društvo in takov oddelek sme tudi povsod nastopiti. Mogoče da „Tržaški Sokol“ ne ostane osamljen s ženskim telovadnim oddelkom, prav za prav dvema oddelkoma; vzdrževanje istih je jako hvaležna naloga, ker posestrime tudi glede telovadbe daleč prekose telovadce v pridnosti in točnosti. Bile nam vzgled! Telovadbo zaključila sta na nihalnem drogu in ročah g. Čenčur in g. Modic s težavnimi in efektivnimi vajami. Konečno nam je pokazala velika skupina „Sokol, vzgojevalci naroda“ v idealni sestavi zbrano „Tržaško Sokolstvo“, kateremu je priredilo občinstvo živahno ovacijo. In te skupine naj se drži „Tržaški Sokol“ in naše Sokolstvo v občini! V vsaki starosti in v vsakem stanu vzgajajmo si može in žene — značaje, krepkega telesa, zdravega duha, ki bodo vsak čas vedeli braniti in zastopati čast in korist svojega naroda, v bratski slogi sokolski. „Sokol Tržaški“ koraka pravo pot vidnega napredka in tega se sme veseliti naše Sokolstvo in cell narod slovenski. Ta napredek je neverjetnim Tomažem najboljši dokaz, da Trst za naš narod ni in ne sme biti zgubljena postojanka. Naprej toraj — dalje prcti našemu cilju! Posebni želji pa, da se Tržaškim Slovincem in tržaškim narodnim društvom, prvim za Ljubljano in Celjem, dvigne za narodni razvoj pripravljene in neobhodno potrebni lasten dom, krepak sokolski „Nazdar“!

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu. Darovali so: g. Kocmur za brezobrestno posojilo 1 K., ravno Flenčkajnerji 1 K., g. Stekar obdarovan knjižicoj „Obnarodimo“ 2 K.; razglašeni pevci 1 K. 20 stot., g. Milko Šašelj, kapelan v Vatovljah v Mislicah, obdarovan knjižicoj „Obnarodimo“ 2 K.; g. Martin Matvejević Hostnik, prepodatelj v Ritskem v Kurskej guberniji prebravši razpravi „ uvajmo svoje prastarine“ in „Obnarodimo še nekaj“ rpn py r ; gospa Ema Abramovka za sedež na telovadbeni akademiji „Trž. Sokola“ 1 K., g. Ivan Abram priigrano 1 K. Flenčkajnerji pri krstitvi Makedonovi 3 K. Slovani preostatek brzojavke v znesku 1 K. in biljardisti 1 K.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda je darovala družina Mankočeva 20 kron mesto venca pokojni Milki Vilharjevi. — Istej podarila je ga. Zinka Rybař 2 kroni o priliki akademije Sokolove.

Rojansko pevsko društvo „Zarja“ priredi svojo veselico dne 31. t. m. Veselica se bode vršila na dvorišču Ivana Boleta. Program se priobči svoječasno.

Kje je sv. Marija Magdalena Spodnja, vedo bolje v Ljubljani nego pri tukajšnjem slavnem poštnem uradu. O tem priča naslednji mični dogodek, kateri dokazuje, kako daleč pošiljajo na romanje slovenske naše dopisnice za borih par krajcarjev — včasih še dalje, nego sami želimo.

Odbor našega političnega društva „Edinost“ oddal je dn  17. aprila t. l. na tukajšnji pošti dopisnico (seveda v slovenskem jeziku), vabečo nekega odbornika iz Sv. Marije Magdalene Spodnje na odborovo sejo dne 19. aprila t. l.:

Mesto pa da bi došla dopisnica v rok  naslovljenčeva, vrnila se je odboru dne 20. aprila t. l., a na nji bila je napisana prava „odiseja“ o njenih blodnih potovanjih, toda ne v lepih verzih, nego v kratkih birokratskih opazkah in suhoparnih znamenjih.

Ker je bila beseda „Spodnja“ napisana pod „Sv. Marijo Magdaleno“, mislil si je dotični uradnik, ki je „kartiral“, da je to ime kraja, kamor je dopisnica namenjena. To sklepamo iz dvoje debelih črt pod besedo „Spodnja“. Ker pa — kakor je naravno — „kartujoči“ uradnik nij poznal takega kraja, poslal je dopisnico — v Ljubljano, misleč si: vsaj tam so pravi Slovinci doma, ti že „zgruntajo“, kje in kaj je „Spodnja“! Dokaz temu je poštni pečat ljubljanske pošte na dopisnici. Toda, kakor smo že omenili uvodom, v Ljubljani poznajo bolje našo tržaško geografijo nego na naši pešti in tako so vrnil dopisnico v Trst z opazko: „Post

Triest“. No sedaj so bili na jasnem pri tukajšnjem poštnem uradu, — toda le deloma; vedeli so pač, da se ima dopisnica oddati v okrožju tukajšnje pošte — ali kje? Pomagali so si, kakor [so] znali. Koji „kunšten“ človek vzel je v roke dopisnico ter jel predstavljati ime: Sv. Marija Magdalena Spodnja“. In res, pričetkom šlo mu je izvrstno. V hipu je bil dognal, da „Sv. Marija Magdalena“ pomenja v blaženem laškem jeziku „Santa Maria Maddalena“, kar je tudi, da ne pozabi, takoj korajžno napisal na dopisnico. Pri tem pa je z veseljem opazil, da saj ni tak  velike razlike med slovenskim in italijanskim jezikom in da je skoro res, kar so večkrat trdili slavni italijanski prvoborniki v tukajšnjem mestnem in deželnem zboru in ob drugih sličnih veselih prilikah, da je namreč naš jezik dijalekt pomešan večinoma italijanskimi besedami. In na podlagi takih dognanj sklenil je, — da si se najbrže prej ni nikoli učil slovenskega jezika, — da mora pričeto prevajanje speljati do konca brez slovarja. Ker je bil „kunšten“, vedel je da beseda „spodnja“ mora pomeniti ali „superiore“ ali „inferiore“, ker sti tukaj sam  dve sv. Mariji Magdaleni. In ker se mu je zdela beseda „Spodnja“ bolj podobna besedi „Superiore“ kakor „inferiore“, odločil se je po že navedenem nazoru za prvo, ter možko napisal „Superiore“ — vesel  se srečnega uspeha.

Pismonoša je potem seveda zaman iskal našega odbornika v sv. Mariji Magdaleni Zgornji, in tako se je dopisnica dne 20. aprila vrnila, od koder je bila poslana. Prilepljen pa je bil listi  z opomnjo: „In S. M. Magd. Superiore unbekannt, vielleicht in Kattinara!“ Bravo! Hvala za poduk!

In tako se je zgodilo dopisnici odposlani od političnega društva, o katerem si moramo misliti, da strogo brani svoje pravice. Blagohotni čitatelji si pa lahko sami predočijo, kako bi bili ravnali na siavni pošti, če bi bila oddana od privatne osebe. Quousque tandem . . .!

Zabavne voznje po morju. Jutri, ako bode ugodno vreme, odplovijo ti-le juniki v zabavne voznje: Parnik „Risano“ ob 3. uri 20 min. v Piran; vrne se ob 7. uri 40 min. pop. — Parnik „Isiria“ v Piran in Porto Rose ob 3. uri 15 min. pop. Vrne se iz Porto Rose ob 7¼, iz Pirana ob 8. uri zvečer. — Parnik „Acquileia“, kakor vsak dan, dve voznji v Miramar. Prva ob 10. uri 15 min. predp., druga ob 3. uri 15 min. pop.

Ne izseljujte se! Glasilo vlade brazilske „O Paiz“ podaje nastopno sliko o neverjetni bedi avstrijskih izseljencev: Avstrijski izseljenci se izkrcavajo na otoku, oddaljenem kakih 50 minut voznje od glavnega mesta Rio de Janeiro. Na tem otoku primanjkuje vode in morajo dovažati isto s celine. A voda, ki jo dovažajo v strašno umazanih čolnih, stoji čisto po dva tri dni na pekočem solncu in se tudi meša se slano morsko vodo. Vsi izseljenci, ki morajo piti to vodo, dobe strašno drisko. Perilo si morajo izseljenci prati v morju, vsled česar je perilo vedno umazano. Izseljenci spe po tisoč v jedni spalnici. Te spalnice so brez oken. Ležati pa morajo na golem, ali pa na lastnih omotih, v kojih nosijo svoje — zadnje imetje. Tu leže vse vprek: moški, ženske, oženjeni, samci, mladi, stari, otroci, starci. — Vsi v strašni nečistosti. Ako bi navstal ogenj, zgoreli bi vsi. Okolo poslopja je strašen smrad vsled človeških odpadkov. V kuhinji gospodarijo kuharji, s kojih uprav kaplje mazanina. Gorje bolnikom. Ti leže v posebnem oddelku, pokriti cunjami; o kakem čistem perilu ni niti govora. Umrli otroci leže še po več dni med živimi. Ker pa v oddelku za otroke pomrjejo malone vsi bolniki, zatajujejo matere raje bolezen svojih otrok in jih nosijo umirajoče na svojih prsih. Steherni dan naletajo o pregledavanju spalnic na pet šest v cunje zavitih mrtvih otrok, koje stlačijo potem v kake stare škatlje in jih pokopljejo. Na kratko: tu vlada najhuja človeška beda.

Ta grozna slika bodi v resno svarilo vsem onim, ki hočejo iskati sreče onkraj oceana.

Požar. Izpod Nanosa nam poročajo: Včeraj (12.) med 7. in 8. uro zjutraj navstal je ogenj v v hiši šte. 3 v Predjami, lastništvo posestnika Mihe Sreboti. Moř gual je zjutraj za frana svojo živino na pašo, ostavivši svojih 5 malih otrok doma. Ko se je kmet vrnil okolu 9. ure domov, — našel je v razvalinah svojo hišo, hlev in škedenj, z

